

NOTITIE

Betreft Internetconsultatie wetsvoorstel
macrodoelmatigheid mbo

Albeda College
Onderwijs & Kwaliteit
E.c.reniers@albeda.nl

Aansluiten bij adviezen SBB. In de memorie van toelichting wordt gesteld dat wordt aangesloten bij de adviezen van de SBB. Uit deze adviezen blijkt dat het onderwijs en het bedrijfsleven gezamenlijk afspraken hebben gemaakt die leiden tot zelfregulering in de sector. Daarnaast zijn er al vele initiatieven overal in het land om tot herordering van het aanbod te komen. Het is daarom zeer de vraag waarom de minister op dit moment met een wettelijke regeling komt. Temeer omdat in de memorie van toelichting in de paragraaf over uitvoeringslasten en administratieve lasten wordt opgemerkt dat voor het merendeel van de opleidingen het arbeidsmarktperspectief op orde is. Wij pleiten er daarom voor om gedurende de komende twee jaar te bezien of de zelfregulering voldoende effect heeft. Als dat niet zo is kan alsdan tot wettelijke regeling over worden gegaan.

Terminologie onhelder. Ten aanzien van het wetsvoorstel de volgende opmerkingen. De terminologie in het wetsvoorstel is onhelder waardoor onduidelijk is waaraan nu precies voldaan moet worden. Er wordt een informatieplicht en een zorgplicht inzake "arbeidsmarktperspectief" ingevoerd. In de memorie van toelichting wordt echter gesproken over "arbeidsmarktsucces" als de indicator waarop de onderwijsinspectie gaat toetsen, hetgeen iets anders is, namelijk de mate waarin afgestudeerden een baan vinden. Uit de MVT blijkt verder dat het de bedoeling is dat de inspectie terughoudend is en ze pas opleidingen aanspreekt "als het arbeidsmarktsucces over een langere periode substantieel zeer ernstig in het geding blijft". Bij de vraag of een sanctie als het opschorten van de bekostiging of een waarschuwing aan de orde is, zal de inspectie ook "nadrukkelijk de regionale context moeten meewegen. Zo zal er naast arbeidsmarktsucces in ieder geval ook oog moeten zijn voor voorspellingen over het arbeidsmarktperspectief en de ontwikkeling in het aantal ingeschreven deelnemers van de diverse opleidingen. Dit voorkomt dat aan een opleiding de rechten worden ontnomen, terwijl (op termijn) juist behoefte bestaat aan meer gediplomeerde schoolverlaters van deze opleiding". In de wettekst zelf staat niet meer vermeld dan dat als bij een beroepsopleiding risico bestaat op onvoldoende arbeidsmarktperspectief er overleg moet plaatsvinden met andere aanbieders en het bedrijfsleven "teneinde dit risico weg te nemen". Bij ministeriële regeling kunnen criteria worden vastgesteld aan de hand waarvan het arbeidsmarktperspectief wordt bepaald.

Wettekst vaag. Dit alles maakt een ondoordachte indruk. De wettekst is erg vaag en laat veel ruimte voor interpretatie. De toelichting biedt meer duidelijkheid over hoe de inspectie daarmee zou moeten omgaan. Het zou beter zijn om enkele elementen uit de toelichting op te nemen in de wettekst zelf. Zoals het element dat voor ontneming van rechten sprake moet zijn van een situatie waarin het arbeidsmarktsucces "over een langere periode substantieel zeer ernstig in het geding blijft".

NOTITIE

Dit biedt aanmerkelijk meer duidelijkheid aan de instellingen.

Cruciaal verschil met hbo. Die duidelijkheid is van belang omdat de sanctie zeer ingrijpend is. De verplichting dat het onderwijsaanbod arbeidsmarktperspectief moet hebben wordt namelijk van toepassing verklaard op het bestaande aanbod van onderwijsinstellingen. Dit is anders dan in het hoger onderwijs, waar alleen het voornemen om nieuwe opleidingen te starten worden getoetst aan de vraag of er behoefte aan en ruimte voor de afgestudeerden van de opleiding is op de arbeidsmarkt. Dit is een cruciaal verschil. De toepasselijkheid op het bestaande aanbod brengt namelijk met zich mee dat door veranderende externe omstandigheden (zoals economische recessie) bestaande opleidingen minder arbeidsmarktrelevant kunnen worden. Als deze als gevolg daarvan in omvang moeten teruglopen, betekent dat dat er boventallig personeel ontstaat waarvoor de instelling wachtgeld plichtig is. Gegeven het feit dat de beschikbare arbeidsmarktinformatie zeer fluctueert, is het niet goed mogelijk en vanuit financieel oogpunt ook niet wenselijk om de omvang van opleidingen een op een te laten meebewegen met de fluctuaties van de beschikbare arbeidsmarktinformatie. In de memorie van toelichting staat hierover vermeld dat de criteria recht moeten doen aan de flexibiliteit van de arbeidsmarkt, zodat individuele instellingen alleen aangesproken worden als redelijkerwijs geen sprake meer is van arbeidsmarktperspectief. Deze norm zouden wij graag terugzien in de wettekst of in de tekst van de nog nader te stellen ministeriele regels.

Niet bekostigd onderwijs. Er zal duidelijkheid moeten komen over de vraag of onder aanbieders van een vergelijkbare beroepsopleiding ook het niet bekostigd onderwijs wordt verstaan. Worden niet-bekostigde aanbieders van niet arbeidsmarktrelevante opleidingen ook gecontroleerd en gesanctioneerd?

Sanctie. Tenslotte nog een opmerking over de sanctie. Die bestaat uit de ontneming van het recht op bekostiging of diplomering van een opleiding. Bij het niet voldoen aan de zorgplicht inzake arbeidsmarktperspectief worden alle aanbieders van die opleiding in een regio door de inspectie aangesproken. Indien dit niet tot een oplossing leidt kan sanctionering volgen. Het is onduidelijk hoe bepaald wordt welke opleiding gesanctioneerd wordt. Indien het overleg niet tot resultaat heeft geleid zouden alle opleidingen in die regio gesanctioneerd moeten worden. Daarmee zou echter de continuïteit van het aanbod in die regio in het geding komen. Dat kan niet de bedoeling zijn.

Administratieve verplichtingen. Tenslotte vragen wij aandacht voor de administratieve verplichtingen die uit dit wetsvoorstel voortvloeien. Die betreffen de uitgebreide informatieplicht en de verantwoordingsplicht in het jaarverslag. Bij de informatieplicht moet de studentenraad worden betrokken. Bij ministeriele regeling zal nadere specificatie van de te leveren gegevens volgen.

In het onlangs gesloten onderwijsakkoord is afgesproken om te onderzoeken hoe de administratieve last in het onderwijs kan worden verminderd. Dat kan door uit dit wetsvoorstel onnodige administratieve verplichtingen te schrappen. Zo kan de verplichting om naast informatie over arbeidsmarktperspectief ook informatie over de kwaliteit van de opleiding te vermelden vervallen. Dit is overbodig want de deze informatie staat al sinds jaar en dag op de website van de inspectie.